
Finansowanie działań ochronnych oraz budowa produktów turystycznych z funduszy krajowych i europejskich

CENTRUM
Spycimierskie Boże Ciało

Spycimierskie
Boże Ciało

UNIEJÓW
Uzdrowisko Termalne

Centrum Kompetencji Niematerialnego Dziedzictwa Kulturowego

Andrzej Szoszkiewicz

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
w Uniejowie

UNIEJÓW
Uzdrowisko Termalne

Ochrona dziedzictwa

Konwencja UNESCO z 2003 r. w **artykule 2, w punkcie 3** definiuje „ochronę” jako środki mające na celu zapewnienie przetrwania niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Obejmuje to jego identyfikację, dokumentację, badanie, zachowanie, zabezpieczenie, promowanie, wzmocnianie i przekazywanie, w tym przez edukację formalną i nieformalną oraz rewitalizację różnych aspektów tego dziedzictwa.

Ochrona i promocja

Choć promocja jest integralną częścią działań ochronnych zgodnie z Konwencją, często spotykamy się z sformułowaniem „ochrona i promocja”.

Wyróżnienie promocji w ten sposób podkreśla jej istotne znaczenie jako narzędzia wspierającego ochronę.

Efektywna promocja zwiększa widoczność dziedzictwa, co może prowadzić do większego wsparcia i zaangażowania w jego ochronę, a tym samym przyczyniać się do jego zachowania i kontynuacji.

Programy krajowe

Różne możliwości

Od Funduszu Sołectkiego do ambitnych programów krajowych.

Lokalne źródła finansowania są najbliżej mieszkańców i ich potrzeb oraz oczekiwań.

Szlak historyczno-kulturowy

14 tablic informacyjnych o historii wsi, tradycji i mieszkańcach.

Szlak historyczno-kulturowy

Szlak historyczno-kulturowy

Spycimierska droga

Szlak historyczno-kulturowy

Witacze

Szlak historyczno-kulturowy

Spycimierska droga

Kultura ludowa i tradycyjna

Zadaniem programu jest wspieranie działań związanych z materialnym oraz niematerialnym wymiarem dziedzictwa kulturowego

Dofinansowane można zdobyć na przedsięwzięcia związane ze spuścizną kultur tradycyjnych, transformacjami (przekształceniami i przemianami) poszczególnych ich elementów oraz współczesnymi kontekstami ich występowania, w tym odnoszących się także do kultur mniejszości narodowych i etnicznych oraz tradycji środowiskowych. Inicjatywy te mają przyczyniać się do integracji członków społeczności, wśród których dane zjawiska funkcjonują, i w ramach których są przekazywane (transmitowane).

Kultura ludowa i tradycyjna

O dofinansowanie mogą ubiegać się:

- samorządowe instytucje kultury (które nie są współprowadzone przez ministra);
- organizacje pozarządowe;
- kościoły i związki wyznaniowe oraz ich osoby prawne;
- podmioty prowadzące działalność gospodarczą wpisane do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej lub do Krajowego Rejestru Sądowego.

Kultura ludowa i tradycyjna

Rodzaje wspieranych zadań

- Dokumentowanie, archiwizowanie i udostępnianie unikalnych elementów dziedzictwa kultur tradycyjnych.
- Tworzenie ekspertyz i programów ochrony kultur tradycyjnych, w tym konsultacje społeczne związane z konwencją UNESCO o ochronie niematerialnego dziedzictwa.
- Publikacje dotyczące dokumentacji i współczesnego kontekstu funkcjonowania kultur tradycyjnych.
- Animacja kulturalna i społeczna, wspierająca lokalne społeczności w twórczym nawiązywaniu do tradycji.
- Działania edukacyjne, takie jak warsztaty, kursy i szkolenia z zakresu kultury tradycyjnej.
- Promowanie kultur tradycyjnych poprzez konkursy, festiwale, wystawy, seminaria i konferencje.
- Twórczość artystyczna inspirowana tradycją, o charakterze interdyscyplinarnym.
- Działania multimedialne online, popularyzujące kulturę ludową i tradycyjną.
- Bezpośrednie przekazywanie wiedzy przez mistrzów tradycji zainteresowanym osobom.

Międzynarodowe Seminarya Spycimierskie

Dotychczas odbyło się siedem Seminariów. Ósme zaplanowane jest na 21-23 listopada 2024 r.

Wydawnictwa

Seria spycimierska

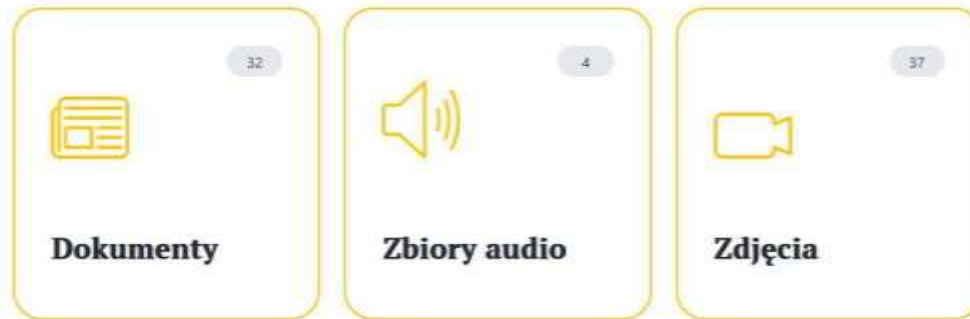

Archiwum

Spółeczne Archiwum Spycimierskie

Spółeczność spycimierskiej parafii i pracownicy Centrum Spycimierskie Boże Ciało wspólnie tworzą unikalne archiwum zdjęć, eksponatów, nagrań i filmów dokumentujących tradycję układania kwiatnych dywanów.

spycimierskiebozeczialo.pl

Niematerialne-przekaż dalej

To stosunkowo nowa inicjatywa, która ruszyła w 2023 skierowana do zjawisk wpisanych na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz praktyk wpisanych do Krajowego rejestru dobrych praktyk w ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Działania realizowane w ramach programu zwiększać wiedzę społeczeństwa na temat roli tego dziedzictwa w kulturze lokalnej i ogólnopolskiej, aktywizować społeczności lokalne i budować sieci współpracy w zakresie poznawania, ochrony i opieki nad dziedzictwem niematerialnym.

Niematerialne-przekaż dalej

To stosunkowo nowa inicjatywa, która ruszyła w 2023 skierowana do zjawisk wpisanych na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz praktyk wpisanych do Krajowego rejestru dobrych praktyk w ochronie niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Działania realizowane w ramach programu zwiększać wiedzę społeczeństwa na temat roli tego dziedzictwa w kulturze lokalnej i ogólnopolskiej, aktywizować społeczności lokalne i budować sieci współpracy w zakresie poznawania, ochrony i opieki nad dziedzictwem niematerialnym.

Niematerialne-przekaż dalej

O dofinansowanie mogą ubiegać się:

- organizacje pozarządowe będące podmiotami prawa polskiego,
- samorządowe instytucje kultury, z wyłączeniem współprowadzonych przez Ministra,
- kościoły i związki wyznaniowe.

Niematerialne-przekaż dalej

Rodzaje wspieranych zadań

- Wspieranie międzypokoleniowy przekaz wiedzy i umiejętności, prowadzące do nabycia nowych kompetencji we wszystkich dziedzinach związanych z danym zjawiskiem lub praktyką.
- Działania edukacyjne prowadzące do wzmocnienia świadomości społecznej, szczególnie wśród młodego pokolenia, na temat roli dziedzictwa niematerialnego w kulturze lokalnej i ogólnopolskiej.
- Dokumentowanie elementów niematerialnego dziedzictwa prowadzące do ich głębszego utrwalenia, zachowania dla kolejnych pokoleń oraz popularyzujące lokalne niematerialne dziedzictwo.

Niematerialne-przekaż dalej

Program zyskuje na popularności. W pierwszym konkursie wyłoniono 11 najlepszych projektów (z 50 złożonych wniosków), wszystkie zostały zrealizowane zgodnie z warunkami regulaminu i zawartych umów. W drugiej edycji dofinansowanie przyznano 19 projektom (z 81 złożonych) . Wzrósł budżet z 30 tys. zł w 2023 r. do 500 tys. w 2024 r.

Niematerialne-przekaż dalej

Program zyskuje na popularności. W pierwszym konkursie wyłoniono 11 najlepszych projektów (z 50 złożonych wniosków), wszystkie zostały zrealizowane zgodnie z warunkami regulaminu i zawartych umów. W drugiej edycji dofinansowanie przyznano 19 projektom (z 81 złożonych) . Wzrósł budżet z 30 tys. zł w 2023 r. do 500 tys. w 2024 r.

Z dzieciukami po warnijsku

Działania:

- Opracowanie zeszytu ćwiczeń do nauki gwary warmińskiej. Materiały, w tym zeszyty, konspekt, karta pracy oraz nagrania, są dostępne bezpłatnie na stronie www.akademiawarminska.pl w zakładce „Gwara Warmińska”.
- Przeprowadzenie 9 warsztatów dla grup 20-osobowych oraz 2 publicznych warsztatów w Skansenie w Olsztynku. W warsztatach wzięło udział 205 osób, a podczas „Święta Ziół” i „Smaków Jesieni” blisko 5000 odwiedzających miało okazję zapoznać się z gwarą warmińską.
- Opracowanie gry memo z rysunkami i wyrazami po warnijsku i po polsku. Gra, wydana w nakładzie 1000 sztuk, okazała się dużym sukcesem i jest dystrybuowana bezpłatnie podczas warsztatów i szkoleń oraz dostępna dla szkół i bibliotek.
- W trakcie projektu rozpoczęto prace nad dalszą współpracą z depozytariuszami gwary. Na stronie www.akademiawarminska.pl dodano zakładkę „Gwara Warmińska” z materiałami i relacjami z projektu. Serdecznie zapraszamy do zapoznania się z nimi.

Projekt zrealizowało LGD Południowa Warmia

Niematerialne - uczymy, sejmikujemy, przekazujemy

Działania:

- Warsztaty dla dzieci i młodzieży – członków wiejskich grup teatralnych z zakresu: nauki gwary, znaczenia i wyrobów tradycyjnego stroju, plecionkarstwa.
- Warsztaty dla członków wiejskich zespołów teatralnych z zakresu budowania wiedzy na temat niematerialnego dziedzictwa kulturowego. Warsztaty prowadzone będą przez depozytariuszy tradycji wpisanych na Krajową listę niematerialnego dziedzictwa kulturowego.
- Organizacja wydarzenia inaugurujące sieć współpracy „Sejmik dobrych praktyk NDK”.
- Prezentacja dobrych praktyk z zakresu ochrony niematerialnego dziedzictwa kulturowego poprzez teatr i sztuki widowiskowe i udostępnienie szerokiej publiczności w internecie.

Projekt realizuje Tarnogrodzki Ośrodek Kultury

Sejmiki

Fot. Tarnogrodzki Ośrodek Kultury

PROGRAMY EUROPEJSKIE

Kreatywna Europa

To program ramowy Unii Europejskiej wspierający sektor kultury i sektor kreatywny. Koncentruje się na wspieraniu różnorodności kulturowej, kreatywności i konkurencyjności sektora kultury, ale wspiera również inicjatywy związane z niematerialnym dziedzictwem kulturowym.

Kreatywna Europa

Pieniądze na niematerialne dziedzictwo znajdziemy głównie w komponencie Kultura. Oto cele tego komponentu:

- promocja i zachowanie europejskiego dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego
- zwiększanie dostępu do dóbr kultury,
- wsparcie różnorodności kulturowej i językowej w Unii Europejskiej i poza nią,
- budowanie sieci współpracy sektora kultury na poziomie ponadnarodowym,
- włączanie społeczne poprzez kulturę i sztukę,
- transformacja cyfrowa i wdrażanie innowacji, w tym innowacji społecznych i nowych modeli w organizacji kultury,
- rozwój wiedzy i umiejętności twórców i profesjonalistów sektora kultury i kreatywnego

Kreatywna Europa

Ubieganie się o dotacje obejmuje takie etapy:

- Należy śledzić zaproszenia do składania wniosków o dofinansowanie na stronie internetowej programu Kreatywna Europa <https://kreatywna-europa.eu>. Każde zaproszenie określa konkretne priorytety, kryteria kwalifikowalności i wytyczne.
- Opracować kompleksową propozycję projektu, która jasno określa cele, partnerów, metodologie, oczekiwane wyniki i sposób, w jaki projekt jest zgodny z celami Kreatywnej Europy.
- Znaleźć partnerów - wiele konkursów wymaga współpracy międzynarodowej, dlatego konieczna jest współpraca z partnerami z krajów uczestniczących w programie – wszystkie kraje Unii Europejskiej oraz Islandia, Norwegia, Lichtenstein, Albania, Bośnia i Hercegowina, Gruzja, Kosowo, Czarnogóra, Macedonia Północna, Serbia Ukraina, Armenia, Tunezja. Biura Kreatywnej Europy w każdym kraju uczestniczącym mogą pomóc w znalezieniu odpowiednich partnerów.
- Złożenie wniosku - zazwyczaj składane online za pośrednictwem platformy Kreatywna Europa

Kreatywna Europa

Crafting Europe

- **Okres realizacji:** 2019 - 2022
- Projekt koncentrował się na podnoszeniu kwalifikacji i rozwoju zawodowego rzemieślników, promowaniu rzemiosła jako opłacalnej ścieżki kariery oraz zwiększaniu widoczności sektora rzemieślniczego w Europie. Jego celem było stworzenie sieci organizacji rzemieślniczych, wymiana najlepszych praktyk oraz opracowanie nowych programów szkoleniowych, dostosowanych do potrzeb sektora rzemieślniczego.
- **Działania:** Projekt obejmował różnorodne działania, takie jak warsztaty, sesje szkoleniowe, rezydencje, wystawy oraz wydarzenia networkingowe. Ponadto, projekt miał na celu stworzenie narzędzi cyfrowych i platform wspierających rzemieślników w promowaniu swoich produktów i docieraniu do nowych rynków.
- **Partnerzy:** W projekt zaangażowane było konsorcjum organizacji z różnych krajów europejskich, w tym z Irlandii, Hiszpanii, Włoch, Portugalii, Gruzji i innych. Partnerzy ci współpracowali, aby dzielić się wiedzą, zasobami i możliwościami z rzemieślnikami w całej Europie.

Crafting Europe

Interreg Europa Środkowa

To europejski program mający na celu wspieranie współpracy transnarodowej w Europie Środkowej. Program koncentruje się na różnych tematach, w tym innowacjach, środowisku i kulturze, i oferuje możliwości finansowania projektów, które wspierają współpracę między różnymi regionami i krajami w Europie Środkowej.

Program wspiera projekty związane z dziedzictwem kulturowym, w tym niematerialnym dziedzictwem kulturowym, ze szczególnym naciskiem na współpracę transgraniczną i innowacyjne podejścia.

Interreg Europa Środkowa

- Ochrona i promocja -projekty mające na celu zachowanie i promowanie niematerialnego dziedzictwa kulturowego, takiego jak tradycyjne rzemiosło, festiwale, tradycje ustne i lokalne zwyczaje, mogą kwalifikować się do finansowania.
- Szlaki i sieci kulturowe -wspierane są inicjatywy, które tworzą lub wzmacniają szlaki i sieci kulturowe łączące różne regiony poprzez wspólne tematy dziedzictwa.
- Rozwój kompetencji - budowanie potencjału lokalnych społeczności i instytucji w zakresie zarządzania niematerialnym dziedzictwem kulturowym i jego ochrony.
- Innowacyjne podejścia - do dokumentowania, prezentowania i integrowania niematerialnego dziedzictwa kulturowego w nowoczesnym kontekście, np. za pomocą narzędzi cyfrowych lub nowych metodologii.

Culturecovery

- Okres realizacji: 2017-2020
- Projekt miał na celu poprawę ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego w Europie Środkowej poprzez innowacyjne podejścia i współpracę transnarodową. Skoncentrował się na znalezieniu sposobów na ożywienie i wzbogacenie niematerialnego dziedzictwa kulturowego, takiego jak tradycje, rzemiosło czy praktyki społeczne, przy jednoczesnym wspieraniu rozwoju lokalnych społeczności i turystyki kulturowej.
- **Działania:** W ramach projektu realizowano badania i dokumentowano przypadki różnych form niematerialnego dziedzictwa kulturowego, tworząc kompleksowe zbiory danych. Organizowano warsztaty i szkolenia dla profesjonalistów oraz społeczności lokalnych, koncentrując się na budowaniu umiejętności w zakresie zarządzania i promocji dziedzictwa. Projekt obejmował także organizację wydarzeń kulturalnych i wystaw, które miały na celu zwiększenie widoczności dziedzictwa niematerialnego. Dodatkowo, opracowano narzędzia cyfrowe i platformy, które wspierały promocję i dokumentację niematerialnego dziedzictwa kulturowego.
- **Kraje zaangażowane:** Austria, Chorwacja, Węgry, Włochy, Polska (Rzeszowska Agencja Rozwoju Regionalnego) i Słowenia.

Dziękuję za uwagę
